

N:o 18.

Af herr **Lundberg**, *angående skrifvelse till Konungen i fråga om tillägg till § 21 i grufstadgan.*

För tilldelande af utmål för inmutad malmfyndighet erfordras enligt § 21 i grufstadgen den 16 maj 1884, att fyndigheten skall vara blottad och att prof å malmen erhållits.

Bestämmelsen, att fyndigheten skall vara blottad, torde böra så förstås, att malmen, ännu sittande i fast klyft, skall vara för blotta ögat synlig.

Vid tiden för utarbetandet af nu gällande grufstadga var diamantborrning här i landet litet känd, hvarför i grufstadgan icke heller kom att inflyta någon bestämmelse om diamantborrning vid grufdrift. Det är först under de två senaste årtiondena, som diamantborrning här kommit till någon allmänare användning; och har den härvid visat sig synnerligen lämplig till undersökning af malmförekomsten i grufvor.

Ehuru, såsom sagdt är, i grufstadgan icke nämnes något om diamantborrning, äro dock våra bergstjänstemän tämligen eniga därom, att undersökning af grufvor medelst diamantborrning är att hänföra till sådant försvarsarbete, hvarom nämnes i 39 § i grufstadgan.

I fråga däremot, om utmål kan på grund af endast diamantborrning läggas för en malmfyndighet, hafva meningarne varit hos bergstjänstemännen mera delade. Rätt många utmål hafva dock under den senare tiden blifvit lagda på grund af den inmutade fyndighetens undersökning genom ensamt diamantborrning.

Men genom en af Kungl. Maj:t den 28 september 1903 gifven dom i tvist om utmålsläggning har blifvit förklaradt, att utmål för en fyndighet icke må läggas med stöd allenast af diamantborrning.

Då genom diamantborrning prof på malmen ostridigt kan vinnas och i det i nämnda rättegång afsedda fallet verkligen vunnits, torde grunden för berörda domslut få sökas däri, att genom diamantborrningen fyndigheten ansågs icke vara blottad eller, med andra ord, att malmen i fast klyft icke blifvit gjord för blotta ögat synlig.

Villkoren för utmåls erhållande voro, beträffande fyndighetens blottande, vida strängare i äldre utmålsförordningar likasom i 1855 års grufstadga, än de äro i den nu gällande grufstadgan. Så föreskrefs i 1741 års utmålsförordning, att malmstrecket skulle vara till sin art och beskaffenhet blottadt, samt i 1855 års grufstadga, att fyndigheten skulle medelst jordrymning eller skärpning blifvit gjord åtkomlig och så blottad, att den till art, läge eller sträckning och mäktighet kunde bedömas, under det att nu är stadgadt allenast, att fyndigheten skall vara blottad och prof på malmen erhållits.

Genom diamantborrning blir i de flesta fall en malmfyndighet säkrare och fullständigare undersökt än genom de ringa och ytterst ofullständiga jordrymnings- och skärpningsarbeten, som i allmänhet föregå utmålsläggningar och för utmåls erhållande anses tillräckliga. Det är nämligen för- enadt med rätt stora kostnader att anordna en diamantborrning, hvarför inmutaren, då han en gång gjort de härför nödiga anordningarne, oftast finner med sin fördel förenligt att på en gång mera fullständigt undersöka fyndigheten.

Vid sådant förhållande synes det olämpligt, att ej säga orimligt, att vidare förvägra inmutare att få utmål tilldeladt för en fyndighet, som blifvit allenast genom diamantborrning undersökt.

Från det allmännas eller statens sida likasom från inmutarens synpunkt bör icke något hinder möta för tilldelande af utmål för en fyndighet, hvars tillvaro blifvit genom diamantborrning konstaterad. Det skulle således endast vara med hänsyn till jordägaren, som betänklighet kunde i detta afseende möta. Jordägaren skulle nämligen kunna tänkas få svårt, då malmen ej är för blotta ögat synlig i fast klyft, att vid utmålsförrättningen bestämma sig, om han ville, med begagnande af sin jordägareandel, delta i grufarbetet jämte den därmed förenade risk och eventuella vinst. Men då jordägaren, fastän han vid utmålsförrättningen förklarar sig vilja begagna sin jordägareandel, dock kan, på grund af § 66 i grufstadgan, på obestämd tid uppskjuta att delta i grufarbetet jämte de därmed förenade kostnader, tills att inmutaren hunnit fullt blotta malmen och drifvit grufvan så långt, att det blir lätt för jordägaren att bestämma, om han bör begagna sig af sin jordägareandel eller öfverlåta den å in-

mutaren, finnes icke giltig anledning att med hänsyn till jordägaren betaga inmutaren möjlighet att på grund af undersökning medelst diamantborrning erhålla utmål för en af honom inmutad fyndighet.

På sätt ofvan är anmärkt, blifva malmfyndigheter i allmänhet bättre och fullständigare undersökta genom diamantborrning, än medelst de ytliga skärpningsarbeten, som nu pläga föregå utmålsanläggningarne. Det vore därför för det fortsatta och utsträckta bearbetandet af en malmfyndighet ofta fördelaktigt, om utmål kunde för fyndigheten läggas på grund af allenast diamantborrning; och då härigenom hvarken det allmännas intresse eller jordägarens rätt blefve trädde för nära, blott att diamantborrningen skedde under nödig kontroll, tillåter jag mig härmed föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen till antagande framlägga förslag till sådant tillägg till § 21 i grufstadgan den 16 maj 1884, att för inmutad malmfyndighet må kunna tilldelas utmål på grund af fyndighetens undersökning medelst diamantborrning.

Stockholm den 25 januari 1904.

O. V. Lundberg.
